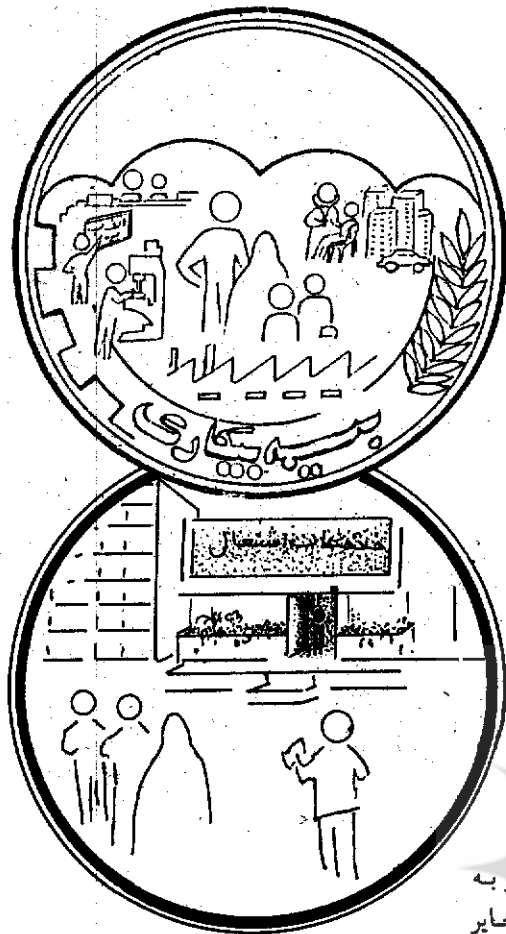

بیمه بیکاری و خدمات اشتغال

(قسمت دوم و پایانی)

گفتنی است که به منظور کمک بیشتر به مقرری‌بگیران بیمه بیکاری، از محل ذخایر صندوق بیمه بیکاری هر ساله اعتباراتی جهت اشتغال مجدد بیکازان تخصیص داده می‌شود. همچنین به مقرری‌بگیرانی که دارای مهارت خاصی باشند، در صورت دارا بودن جواز کسب، مبلغ ده میلیون ریال وام بطور انفرادی جهت ایجاد کارگاه تخصیص داده شده و در اختیار آنان قرار می‌گیرد.

نظایر این کمک‌ها به کارفرمایان نیز تعلق می‌گیرد، از جمله به کارفرمایانی که دارای طرح‌های تولیدی می‌باشند از محل ذخایر صندوق بیمه بیکاری وام‌هایی داده می‌شود و در قبال آن از آنها تعهد گرفته می‌شود که به ازای هر ۱۰ میلیون ریال وام دریافتی یک نفر از مقرری‌بگیران بیمه بیکاری را که توسط واحدهای کار و امور اجتماعی معرفی می‌گردند به کار مشغول نمایند.

در زمینه پرداخت کمک بیکاری، یارانه دولتی وجود ندارد. بخش آموزش مقرری‌بگیران و همچنین کارگماری آنان کاملاً دولتی است و هزینه‌ها و حقوق کارکنان این واحدها نیز تماماً از

در قسمت اول این مقاله راجع به: دامنه شمول قانون بیمه بیکاری - شرایط استفاده از بیمه بیکاری - واحدها و سازمانهای کمکی طرح بیمه بیکاری - کمک‌های جدایی از کار به موجب سایر قوانین - حداکثر کمک بیکاری برحسب درآمد - پرداخت‌های جنبی به موجب قانون بیمه بیکاری - مدت پرداخت کمک بیکاری - کمک بیکاری و قابلیت تأمین هزینه‌های زندگی فرد بیکار - اشتغال مناسب از نظر قانون بیمه بیکاری - تغییر و تحولات قانون بیمه بیکاری - بیکاران درازمدت و آزمایش وسایل امرار معاش - آثار اجرای قانون بیمه بیکاری در زمینه تعطیل و یا تعلیق کار، مطالبی عنوان گردید و اینک ادامه مطالب از نظر شما خواهد گذشت.

□ تأمین مالی و هزینه‌های نظام بیمه بیکاری

در زمینه تأمین هزینه‌های اداری خدمات ارایه شده باید عنوان نمود که مطابق قانون بیمه بیکاری ۱۰ درصد کل پرداخت‌های کمک بیکاری صرف هزینه‌های اداری و پرسنلی می‌گردد.

محل اعتبارات دولتی تأمین می‌گردد.

کل هزینه‌های بیمه بیکاری معادل ۱۰ درصد کل درآمد ناشی از حق بیمه بیکاری می‌باشد. نرخ حق بیمه بیکاری نیز همانگونه که ذکر شد ۳ درصد مزد بیمه شده است و برحسب نقاط مختلف کشور هیچگونه تفاوتی در این خصوص وجود ندارد و در همه استانها و شهرستانها یکسان است.

خدمات اشتغال نیز از محل درآمدهای عمومی تأمین مالی می‌شود ولی جهت ایجاد انگیزه به منظور حسن اجرای امور مربوط به بیمه بیکاری، از محل ذخایر صندوق بیمه بیکاری ۱۰ درصد از پرداخت‌ها هزینه پرسنلی و اداری می‌گردد؛ مانند پرداخت‌ها به صورت پاداش و غیره.

برای کارفرمایان به منظور استخدام بیکاران، معافیت از پرداخت حق بیمه بیکاری در نظر گرفته نشده است. تنها مورد کمک همان است که قبلاً ذکر شد و صرفاً به صورت اعتبارات مالی

حل معضل بیکاری چه در سطح جهانی و چه در سطح ملی از جمله مسائلی است که در سرلوحه برنامه‌های بسیاری از کشورهای دنیا قرار گرفته است. امروزه نرخ بیکاری ده درصدی در بسیاری از کشورها یک نوع نظم عادی تلقی می‌گردد.

پوشش‌های حمایتی به طبقه مزدبگیران برخوردار است. در قانون کار، معیارهای مناسبی در زمینه حمایت از کارگران در برابر اخراج و جدایی و مزاد شدن از کار در نظر گرفته شده که به جای خود نقش تأمینی بسیار مناسبی را در روابط کار ایفا می‌نماید.

بمعنوان مثال، ماده ۲۴ قانون کار عنوان می‌دارد که در صورت خاتمه قرارداد کار، کار فعلی یا مدت موقت، کارفرما مکلف است به کارگری که مطابق قرارداد کار، یکسال یا بیشتر به کار اشتغال داشته باشد برای هر سال سابقه، اعم از متوالی یا متناوب براساس آخرین حقوق، مبلغی معادل یکماه حقوق به عنوان مزایای پایان کار به وی پرداخت نماید. بطوری که ملاحظه می‌شود این نوع پرداخت‌ها به کارگر فرصت می‌دهد تا برای یافتن کار جدید تا مدتی از لحاظ مادی خود را تأمین نماید. مورد دیگر اینکه طبق ماده ۱۴۸ قانون مذکور، کارفرمایان کارگاههای مشمول قانون کار مکلف گردیده‌اند که براساس قانون تأمین اجتماعی نسبت به بیمه نمودن کارگران واحد خود اقدام نمایند. بیمه نمودن کارگران الزام قانونی دارد و در ماده ۱۸۳ قانون مذکور عنوان گردیده که کارفرمایانی که برخلاف مفاد ماده ۱۴۸ این قانون از بیمه نمودن کارگران خودداری نمایند علاوه بر تأدیه کلیه حقوق متعلق به کارگر (سهم کارفرما) با توجه به شرایط و امکانات خطای و مراتب جرم، به جرمه نقدی معادل دو تا ده برابر حق بیمه مربوط محکوم خواهند شد.

منتظر از بیمه نمودن کارگر، بیمه در برابر کلیه موارد بیمه مانند بیماری، حوادث ناشی از کار، غرامت دستمزد، استفاده از وسایل کمکی پزشکی (پروتوزارتز)، کمک ازدواج، کمک عائله‌مندی، از کارافتادگی، بازنشستگی، غرامت مزد بیکاری، بارداری و فوت می‌باشد. سابقه اجرای قوانین کار و تأمین اجتماعی در کشور ما به بیش از ۵۰ سال می‌رسد. در طی این مدت، قوانین کار و تأمین اجتماعی، چندین نوبت مورد تجدیدنظر قرار گرفته و هر بار از تکامل بیشتری برخوردار گردیده است. به تبع طولانی بودن عمر

در خصوص کمک‌ها با توجه به آمارهای موجود، درصد اشتباهات به حدی ناچیز است. که قابل ذکر به عنوان درصدی از خطا نیست و اگر اشتباهی رخ دهد از آمارها حذف می‌گردد.

نتیجه‌گیری

تغییر و تحولات مداوم و حیرت‌آور تکنولوژیکی، جهان شمولی بازارها، تغییرات ساختاری و بحران‌های اقتصادی، شرایط نوینی را برای دنیای کار فراهم آورده است. در چارچوب تحولات جهانی، کشور ما از لحاظ داخلی نیز دستخوش تغییر و تحولات عمده گردید. همراه با این تحولات، جنگ طولانی مدتی نیز به کشور تحمیل گردید که آثار و عواقب منفی بسیاری را به جای گذاشت. خوشبختانه کشور ما از آنچنان توانمندی‌ها و استحکامات فرهنگی و اعتقادی برخوردار است که پس از سپری شدن اندک زمانی توانست بر اغلب آنها فائق آید و اقدامات و برنامه‌های مفید و مؤثری را در کشور تهیه و پیاده نماید. در زمینه مسایل کار ضروری است به چند موضوع و اقدام عمده اشاره گردد که آثار عمیقی بر اجرای عدالت اجتماعی داشته است. از جمله این اقدامات تهیه و تصویب قوانین کار و بیمه بیکاری است که از معیارهای بسیار مناسبی در جهت گسترش

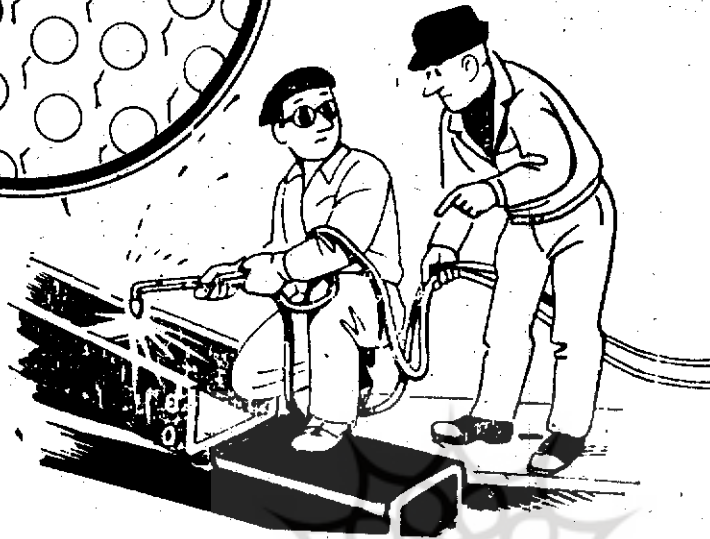
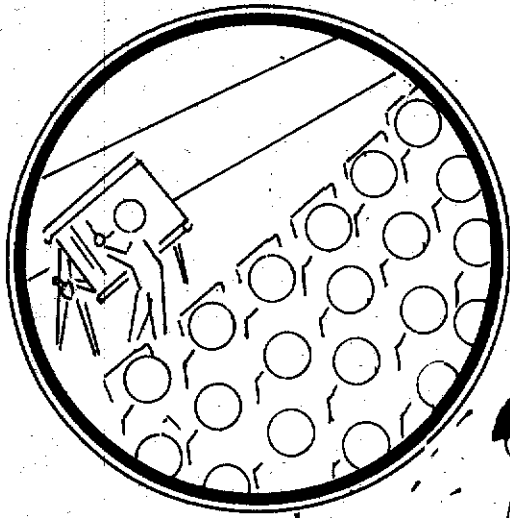
است که در ازای آن کارفرمایان موظف می‌شوند تعدادی از مقرری‌بگیران را استخدام نمایند. با توجه به توضیحات یاد شده، طبقاً جدول و ضرایبی در زمینه اثربخشی این نوع معافیت‌ها وجود ندارد.

کمک بیکاری تنها از طریق سازمان تأمین اجتماعی پرداخت می‌گردد. خدمات اشتغال و کارگماری مقرری‌بگیران بیمه بیکاری از طریق واحدهای تابعه وزارت کار و امور اجتماعی همچنین آموزش و بازآموزی مقرری‌بگیران توسط سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای و مؤسسه کار و تأمین اجتماعی صورت می‌گیرد که هر دو از واحدهای تحت پوشش وزارت کار و امور اجتماعی هستند و از لحاظ مالی و اداری مستقل از سازمان تأمین اجتماعی می‌باشند. بنابراین، وظایف کاملاً تقسیم شده است و هر سازمان بطور جداگانه وظایف مربوط را انجام می‌دهد. برای پرداخت کمک بیکاری از سوی سازمان تأمین اجتماعی ضرورت دارد که واحدهای کاریابی و خدمات اشتغال موضوع بیکاری کارگر را گواهی نمایند. از این رو، وظایف عمده واحدهای کاریابی و خدمات اشتغال شناسایی فرصت‌های شغلی و معرفی بیکاران واجد شرایط جهت اشتغال در محل شغلی مذکور است.

جدول زیر توزیع مقرری‌بگیران را از لحاظ مدت پرداخت حق بیمه نشان می‌دهد.

مدت پرداخت	مدت پرداخت	مدت پرداخت	مدت پرداخت	جمع کل مقرری‌بگیران در سال ۱۳۷۳
حق بیمه	حق بیمه	حق بیمه	حق بیمه	
۲۴-۶ ماه	۱۸۰-۱۲۱ ماه	۱۲۰-۲۵ ماه	۲۴۱ ماه به بالا	۷۷۸۱۶ نفر
۳۱۵۷۱	۵۲۵۲	۳۸۰۹۷	۵۸۸	

* تفاوت رقم کلی و ارقام دیگر جدول مربوط است به موارد ویژه مانند حوادث غیرمنتظره و تغییرات ساختاری که از لحاظ سابقه پرداخت حق بیمه در گروههای مذکور منظور نشده است.

این قوانین، سازمانها و نظامهای مناسب برای اجرای این قوانین بوجود آمده است که در حال حاضر به صورت زیر ساخت برای تعمیم قوانین کار و تأمین اجتماعی و به روز درآوردن معیارها و ضوابط، مورد عمل و استفاده قرار می‌گیرد. در تأیید این مدعا باید عنوان نمود که وجود سازمانهای وسیع و گسترده در زمینه آموزش فنی و حرفه‌ای مانند سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور و همچنین مراکز کارایی و خدمات اشتغال که از هر یک به تعداد کافی و روزافزون در استانها و اکثر شهرهای کشور وجود دارند و از دیرباز برحسب وظایف تعیین شده به فعالیت مشغول بوده‌اند، نقش عمده‌ای را در شکل‌گیری نظام بیمه بیکاری در کشور ایفا نموده‌اند. بطوری که گفته شد وظایف نظام بیمه بیکاری در کشور که در پیرو تصویب قانون بیمه بیکاری در سال ۱۳۶۶ عنوان گردید توسط سازمانهای مربوط مانند سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای، واحدهای کارایی و خدمات اشتغال واحدهای کار و امور اجتماعی و همچنین مؤسسه کار و تأمین اجتماعی که کلیه این سازمانها از جمله واحدهای تابعه وزارت کار و امور اجتماعی می‌باشند و از دیرباز در کشور شکل گرفته‌اند از یک طرف، و واحدهای سازمان تأمین اجتماعی که بعنوان دستگاه وصول‌کننده حق بیمه و همچنین دستگاه پرداخت‌کننده کمکهای بیمه در کشور می‌باشد، اجرا می‌گردد. از آنجا که کلیه سازمانهای یاد شده در انجام وظایف مربوط سابقه درازمدت دارند خود موجبات تسهیل در ایجاد نظام بیمه بیکاری گردیده و با اینکه عمر قانون بیمه بیکاری بیش از هشت سال نیست به

علت وجود اینگونه زیرساخت‌ها اجرای آن با موفقیت قابل توجهی همراه بوده است. اکنون ارایه خدمات بیکاری مانند پرداخت مستمری‌ها، آموزش، ارتقاء سطح مهارتها، بازآموزی، کارگماری و نقل و انتقالات کارگری برای مقرری‌بگیران بیمه بیکاری از نظم و ترتیب خاصی برخوردار بوده و در سطح نسبتاً مناسبی ارایه می‌گردد. با توجه به عمر کوتاه و نوپایی این قانون، نارسایی‌ها و کمبودهایی نیز در آن به چشم می‌خورد که مستلزم بررسی و بازنگری و گسترش دامنه شمول آن در آینده است.

همانگونه که در مقدمه این بحث عنوان گردید ما در دنیایی بسر می‌بریم که شاهد تحولات عظیم پایه‌ای و گسترده‌ای در کلیه سطوح اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی است. مسائلی از قبیل بیکاری و فقر از جمله مسائلی است که اغلب کشورهای دنیا اعم از غنی و فقیر و توسعه‌یافته و در حال توسعه با آن درگیر هستند. حل معضل بیکاری چه در سطح جهانی و چه در سطح ملی از جمله مسائلی است که در سرنوشت برنامه‌های بسیاری از کشورهای دنیا قرار گرفته است. امروزه نرخ بیکاری ده‌درصدی

در بسیاری از کشورها یک نوع نظم عادی تلقی می‌گردد. طبیعی است که با وجود نرخ بالای بیکاری صندوق‌های تأمین اجتماعی به علت کاهش دریافت حق بیمه‌های مربوط و تقلیل درآمدها با مسائل و مشکلات ویژه‌ای درگیر می‌باشند. در نتیجه، به منظور حفظ و تداوم فعالیت نظامهای بیمه‌ای لازم است که مبارزه با بیکاری و گسترش اشتغال جزء برنامه‌ها و وظایف نظامهای تأمین اجتماعی قرار گیرد. به پیروی از این دیدگاه در کنار ایجاد نظامهای بیمه‌ای بویژه نظام بیمه بیکاری به منظور تأمین حداقل معیشت بیکاران، بویژه بیکاران درازمدت، طرحهای گسترش اشتغال و خوداشتغالی نیز مورد توجه خاص قرار می‌گیرد و موضوع ایجاد فرصت‌های اشتغال از طریق توسعه و گسترش مفاهیم و نظریات مربوط به خوداشتغالی و شناسایی زمینه ایجاد اشتغال مناسب نیز از طریق بکارگیری توانایی‌های فردی از قوت و اعتبار خاصی برخوردار گردیده است. هم اکنون در کشور مراکز متعددی در اغلب شهرها برای ترویج فرهنگ خوداشتغالی و ارایه آموزش‌های لازم و تأمین اعتبار برای ایجاد واحدهای

□ در قانون کار، معیارهای مناسبی در زمینه حمایت از کارگران در برابر اخراج، قطع رابطه و مازاد شدن از کار در نظر گرفته شده که به جای خود نقش تأمینی بسیار مناسبی را در روابط کار ایفا می‌نماید.

خوداشتغالی و کارگاههای کوچک بوجود آمده است و اعتبارات دولتی قابل توجهی در این زمینه هزینه می‌گردد. به کارفرمایان کوچک و افرادی که طرح و برنامه‌هایی برای ایجاد کسب و کار و تأمین واحدهای تولیدی دارند نیز وام‌های بانکی و اعتباراتی اعطا می‌گردد تا از این طریق آنان را تشویق و ترغیب به استخدام بیکاران مفروری بگیرد و سایر بیکاران نمایند.

بطوری که ملاحظه می‌شود بین کلیه سازمانهایی که ذر امر گسترش اشتغال و حمایت از اشتغال نقش و وظیفه دارند ارتباط‌های منطقی و مناسبی بوجود آمده است تا ضمن همکاری و مشارکت با یکدیگر با معضل بیکاری مبارزه نمایند. همانطور که ذکر شد دامنهٔ شمول قانون بیمه بیکاری نسبتاً وسیع است و همانگونه که در ماده ۱ قانون مذکور بیان شده شامل کلیه کارگرانی است که تابع و تحت پوشش قانون کار و قانون تأمین اجتماعی می‌باشند.

در حال حاضر، بازنشستگان و از کارافتادگان کلی، صاحبان حرف و مشاغل آزاد، بیمه‌شدگان اختیاری، کارگران خارجی و کارگران خانگی تحت پوشش قانون بیمه بیکاری قرار ندارند.

بازنشستگان و از کارافتادگان کلی به موجب قوانین خاص خود مستمری دریافت می‌نمایند. شرط اینکه کارگر بیکار بتواند از مزایای بیمه بیکاری استفاده نماید نیز این است که فرد بدون میل و اراده خود از کار بیکار شده باشد. بنابراین، بیکاران ارادی و آنهایی که بنا بر میل خود و با توافق در مراجع رسیدگی موضوع قانون کار به دریافت مزایا و ترک کار رضایت داده‌اند نمی‌توانند از مزایای قانون بیمه بیکاری استفاده کنند و در این مورد تنها باید به مزایای مندرج در قانون کار بویژه آنچه که در ماده ۲۴ قانون مذکور عنوان شده اکتفا نمایند. مسئله شایان ذکر در اینجا، این است که بطور کلی شرط استفاده از مزایای بیمه بیکاری با توجه به توضیحات داده شده این است که کارگر وارد نیروی کار، طبق تعریف متداول آن، شده باشد. این بدان مفهوم است که کارگر باید در استخدام یکی از واحدهای مشمول قانون کار که طبیعتاً مشمول قانون تأمین

اجتماعی نیز هست، شده باشد و سپس اخراج گردیده و بنا بر تمایل خود نیز کارش را از دست نداده باشد. در عین حال، حق بیمه مربوط به بیکاری به میزان ۳ درصد و به مدت ۶ ماه برای وی از طرف کارفرما پرداخت شده باشد تا بتواند از مزایای قانون مذکور استفاده نماید؛ یعنی عملاً جزء نیروی کار کشور قرار گرفته باشد. با توجه به این تعریف، تازه واردین و کارگران بالقوه که نتوانسته باشند برای یکبار شاغل شده و شرایط مذکور در بالا را تحمیل نمایند، عملاً تحت پوشش قانون بیمه بیکاری قرار نمی‌گیرند. این امر دلیل عمده اختلاف رقم بیکاران حدود ۱/۸ میلیون نفر با تعداد مستمری‌بگیران بیمه بیکاری حدود ۷۷۸۱۶ هزار نفر در سال ۱۳۷۳ است. بیکارانی که جزء ارقام بیکاران کلی کشور آمده‌اند (۱/۸ میلیون نفر) اغلب از بیکارانی هستند که برای یکبار وارد نیروی کار شده و دیگر شغلی کسب ننموده‌اند. طبیعی است در صورت اشتغال

نکته جالب در نظام بیمه بیکاری کشور این است که کارگران بیکار همزمان می‌توانند از دو دسته کمک استفاده نمایند: اول، کمک‌هایی که از طرف مراجع رسیدگی موضوع قانون کار و از طریق صدور آرای مراجع رسیدگی‌کننده مذکور به آنان ارایه می‌شود؛ دوم، مزایای موضوع قانون بیمه بیکاری، برای آنکه کارگر بیکار بتواند از مزایای بیمه بیکاری استفاده نماید نیز این است که فرد بدون میل و اراده خود از کار بیکار شده باشد. بنابراین، بیکاران ارادی و آنهایی که بنا بر میل خود و با توافق در مراجع رسیدگی موضوع قانون کار به دریافت مزایا و ترک کار رضایت داده‌اند نمی‌توانند از مزایای قانون بیمه بیکاری استفاده کنند و در این مورد تنها باید به مزایای مندرج در قانون کار بویژه آنچه که در ماده ۲۴ قانون مذکور عنوان شده اکتفا نمایند. مسئله شایان ذکر در اینجا، این است که بطور کلی شرط استفاده از مزایای بیمه بیکاری با توجه به توضیحات داده شده این است که کارگر وارد نیروی کار، طبق تعریف متداول آن، شده باشد. این بدان مفهوم است که کارگر باید در استخدام یکی از واحدهای مشمول قانون کار که طبیعتاً مشمول قانون تأمین

و پرداخت حق بیمه عمومی و حق بیمه بیکاری. برای آنان چه بطور مشترک از طرف خود کارگر و کارفرما در مورد حق بیمه عمومی و چه بطور یگانه از طرف کارفرما در مورد حق بیمه بیکاری، می‌توانند از مزایای بیمه بیکاری هنگام بیکاری غیرارادی استفاده نمایند. از جمله موارد قابل ذکر در این زمینه این است که بیمه‌شدگانی که به علت تغییرات ساختار اقتصادی واحد مربوط به تشخیص وزارتخانه‌های ذی‌ربط و

تأیید شورای عالی کار، بیکار موقت شناخته شوند نیز مشمول مقررات این قانون خواهند بود. منظور از این گروه، کارگرانی هستند که با کارفرما قطع رابطه همیشگی ننموده‌اند و به علت تغییرات ساختاری و تغییرات خط تولید کارگاه کار آنان برای مدتی معلق گردیده و پس از رفع حالت تعلیق می‌توانند به کار اولیه خود مراجعت نمایند. این افراد تنها در مدت تعلیق، از مزایای بیمه بیکاری استفاده می‌کنند و کارفرمایان ملزم به پرداخت مزد برای زمان تعلیق آنان نمی‌باشند. هدف از این نوع پیش‌بینی قانونی کمک به کارفرما و کارگر برای سپری نمودن دوران تعلیق و به نتیجه رسیدن تغییرات ساختاری در واحد مربوط می‌باشد. این امر را در عمل می‌توان نوعی یارانه و کمک تلقی نمود که صندوق بیمه بیکاری به کارفرمایانی که مشکلات اقتصادی دارند، پرداخت می‌نماید. در این زمینه، شرط کلی این است که تغییرات ساختاری پیشنهادی کارفرما از طرف شورای عالی کار مورد تأیید قرار گیرد.

نکته جالب در نظام بیمه بیکاری کشور این است که کارگران بیکار همزمان می‌توانند از دو دسته کمک استفاده نمایند: اول، کمک‌هایی که از طرف مراجع رسیدگی موضوع قانون کار و از طریق صدور آرای مراجع رسیدگی‌کننده مذکور، به آنان ارایه می‌شود؛ دوم، مزایای کمک‌های موضوع قانون بیمه بیکاری، شرط اصلی برای دریافت مزایای دوم این است که کارگر بیکار به میل و اراده خود بیکار نشده باشد. از دیگر مزایای قابل توجه قانون بیمه بیکاری این است که زن و شوهر چنانچه هر دو با هم بیکار باشند، می‌توانند همزمان از مزایای بیمه بیکاری استفاده نموده و در ضمن راجع به در دست داشتن وسائل و ابزار و یا اموالی که طرفین بتوانند از طریق آن امرار معاش نمایند نیز بررسی بعمل نمی‌آید و اصولاً در قانون در این زمینه هیچگونه تمهیداتی پیش‌بینی نگردیده است.

برای استفاده از مزایای بیمه بیکاری، کارگر مکلف به پرداخت هیچگونه حق بیمه‌ای نیست؛ همچنین استفاده از خدمات کارگماری، خدمات

آموزشی و بازآموزی و خدمات بیمه بیکاری برای کارگران بیکار مطلقاً به صورت رایگان است.

از لحاظ میزان استفاده از کمک و قابلیت پوششی و تکافوکنندگی کمک باید عنوان نمود که با توجه به در نظر گرفتن حداقل مربوط که معادل حداقل مزدی است که هر ساله از طرف شورای عالی کار تعیین می‌گردد، می‌توان اینطور نتیجه گرفت که از قابلیت پوششی و حمایتی نسبتاً مناسبی برخوردار است. هر چند که به علت وجود تورم، قدرت خرید با سرعت قابل ملاحظه‌ای از دست می‌رود.

با در نظر گرفتن مدت پرداخت حق بیمه، بویژه برای بیکاران درازمدت و با توجه به قیاس با طرحهای برخی از کشورها و با در نظر گرفتن اینکه کمک‌ها تا مدت ۵۰ ماه قابل پرداخت است بنظر می‌رسد که جنبه‌های حمایتی پیش‌بینی شده در قانون از این بابت نیز قابل توجه باشد.

طبق قانون بیمه بیکاری، کارگران بیسواد بیمه شده بیکار مکلف هستند که در دوره‌های سوادآموزی که توسط وزارت کار و امور اجتماعی و نهضت سوادآموزی و یا سایر واحدهای ذی‌ربط با تأیید وزارت کار و امور اجتماعی تعیین می‌شود شرکت نموده و هر ماه یکبار گواهی لازم در این مورد را به شعب تأمین اجتماعی تسلیم نمایند. بطوری که ملاحظه می‌شود در این نظام علاوه بر آموزشهای مهارت و بازآموزی، آموزش‌های سوادآموزی نیز ارایه می‌گردد که به منظور گسترش امر سوادآموزی و مبارزه با بیسوادی اقدامی قابل ملاحظه است.

بطور کلی، مدت پرداخت مقرری بیکاری از نظر بازنشستگی، فوت و از کارافتادگی جزء سابق پرداخت حق بیمه محسوب می‌شود و مقرری بیمه بیکاری از روز اول بیکاری قابل پرداخت است. از لحاظ پوشش به سایر افراد و افرادی که تحت تکفل بیمه شده می‌باشند بایستی گفت که قانون از قابلیت حمایتی مناسبی برخوردار است. به موجب قانون، همسر (زن) و شوهر) و فرزندان آنان مادام که ازدواج ننموده‌اند و فاقد حرفه و شغل باشند و فرزندان ذکور که

سن آنان کمتر از هجده سال تمام باشد و منحصرأ به تحصیل اشتغال داشته باشند و یا طبق نظر پزشک معتمد سازمان تأمین اجتماعی از کار افتاده کلی باشند، جزء عائله تحت تکفل بیمه شده بیکار محسوب می‌گردند.

پدر و مادر که سن آنها از ۶۰ سال متجاوز باشد و یا طبق نظر پزشک سازمان تأمین اجتماعی از کارافتاده کلی باشند و در هر حال معاش آنان منحصرأ توسط بیمه شده تأمین گردد و همچنین خواهر و برادر تحت تکفل، در صورت داشتن شرایط مربوط به فرزندان اناث و ذکور یاد شده در بالا جزء افراد تحت تکفل بیمه شده به حساب می‌آیند.

بیکاران در مدت دریافت مستمری بیکاری از خدمات درمانی سازمان تأمین اجتماعی استفاده می‌نمایند. مقرری‌بگیر بیمه بیکاری مانند سایر مستمری‌بهای تأمین اجتماعی از پرداخت هر گونه مالیاتی معاف خواهد بود.

طبق قانون، دولت مکلف گردیده است همه ساله از طریق سیستم بانکی و منابع اعتباری

سازمان تأمین اجتماعی و با استفاده از اعتبارات قرض‌الحسنه، طرحهای اشتغال‌زای مشخصی را جهت اشتغال بیکاران مشمول قانون در بودجه سالانه کشور پیش‌بینی و رأساً و یا از طریق شرکتهای تعاونی و یا خصوصی و با نظارت وزارت کار و امور اجتماعی به مورد اجرا گذارد. بیکاران مشمول قانون در خصوص اخذ پروانه‌های کسب و کار، موافقت اصولی و تأسیس واحدهای اقتصادی از وزارتخانه‌های صنعتی، کشاورزی و خدماتی با معرفی وزارت کار و امور اجتماعی در اولویت قرار خواهند داشت.

بطوری که ملاحظه می‌شود مزایای پیش‌بینی شده در قانون بیمه بیکاری از جهت گسترش فرصت‌های اشتغال به آموزش، بازآموزی و تأمین معیشت کارگران بیکار در حد گسترده و پراهمیت قرار دارد و نقش عمده‌ای را در گسترش عدالت اجتماعی و بهبود رفاه کارگران در جامعه ایفا می‌نماید.